

En hulle het aangehef met lof en dank aan die HERE, want Hy is goed, want sy goedertierenheid oor Israel is vir ewig! En die hele volk het gejuig met groot gejuig toe hulle die HERE loof, omdat die fondament van die huis van die HERE gelê was.

(Esra 3:11 AFR1953)

Sing vooraf: Psalm 25:1 (p. 115)

- 1 Tot U hef ek hart en hande; / op U, HEER, verlaat ek my;
laat die vyand oor my skande, / oor my val, hom nooit verbly.
Ja, U sal hul nooit verlaat / wat in u vertrou wandel,
maar U dek hul met u smaad / wat hier trouelooslik handel.
- 2 Leer my, HEER, u regte weë, / wys die regte pad my aan;
maak my hart daartoe geneë, / om met lus daarop te gaan.
Wil my deur u waarheid leer, / lei my dwalende gedagte;
want u is my heil, o HEER! / U is ek altyd te wagte.

Ons hulp is in die Naam van die Here wat die hemel en die aarde geskape het.

Geliefdes, genade en vrede vir u van God ons Vader en die Here Jesus Christus deur die kragtige werking van God die Heilige Gees.

Amen.

Psalm 18:1 (p. 71)

- 1 Ek het U hartlik lief, o HEER! / U is my sterkte en teëweer.
Die HEER 's my rots, my vesting sterk, / my redder wat my heil bewerk,
my rots wanneer die stormwind huil, / my skild, die weerkrag van my heil,
my vesting op die bergkrans steil, / by wie ek vas en veilig skuil.

Gebed

Ons dank U, Here, vir die lieflikheid van hierdie dag wat weer U majesteit aan ons verkondig. Ons dank U, Here vir gesondheid en liggaamskragte en ook vir die moontlikheid om vandag weer rondom u Woord vergader te mag wees. Ons dank U ook, Here, vir die oneindige voorreg om na die verkondiging van u heilige Evangelie te kan luister.

Ons bid van U, Here, dat U u Heilige Gees in ons harte sal vestig, sodat sy werking ons in die diepte van kennis van U en u majesteit mag inlei. Gee dat die verkondiging van u Woord in reg en in waarheid mag wees, en ook sodat dit ons so mag bereik dat daar vir ons geloofsvrugte mag voortspruit.

Ons bid vir ons kerk in sy nood en behoeftes. Ons bid, Here, dat U elkeen van ons in ons geloof wil versterk. Geestelik raak ons vermoeid. Die stryd om in die geloof te volhard en op die regte weg te bly word dikwels 'n geweldige stryd. Ons geloof verval soms in twyfel as ons onder druk verkeer. Here, kom U ons hierin tot hulp, want U is magtig en U kan ons versterk en bekeer, sodat ons mag volhard op die weg van bekering en wedergeboorte.

Ons bid ook vir ons materiële behoeftes. Mag u goedertierenheid ons ook hierin agtervolg, Here.

Ons bid ook dat u koninkryk mag kom. Ons weet dat daar vir ons 'n tyd van smarte en verdrukking wag voordat die ewigheid in sy oneindige goedheid oor ons aanbreek. Maar as U ons in die geloof bewaar, wag ons met verlange om die Here Jesus op die wolke te sien kom, sodat ons die heerlikheid van u teenwoordigheid mag smaak.

Ons bid ook dat die swakheid van ons mensewerk hier op die aarde reeds deur U gebruik mag word om u koninkryk te bou. Ons bely dat al ons werk deur die sondigheid van die vlees gekenmerk word, maar ons weet ook dat u krag deur ons swakheid geopenbaar word.

Seën ons in hierdie erediens, om Christus ontwil.

Amen.

Psalm 31:1 (p. 143)

- 1 Net soos 'n rots, gesterk, gestewig / teen storm en ongety, / is U, o HEER, vir my.
Maak my tog nie beskaamd vir ewig. / Bevry my, hoor my bede / na u geregtighede.

Skriflesing: Psalm 106

Teks: Psalm 106:20; Kategismus Sondag 35

En hulle het hul Heerlikheid verruil vir die afbeelding van 'n bees wat gras eet. (Psalm 106:20 AFR1953)

Ons mag nie beelde maak nie. lewers, hoe snaaks dit ook al mag klink, begin mense in ons ontwikkelde tye weer sulke dinge doen.

- Mens kan dalk dink dat ons mos nie meer afgodsaanbidders is wat aan beesbeelde en heilige boomstamme en sulke beelde eer gee deur voor hulle op ons knieë te gaan staan en dit aanbid nie.
- Maar die teenoorgestelde begin deurskemer.
- As mens die uiterste vorme bekyk, is dit duidelik dat die sataniste byvoorbeeld allerhande beelde en tekens het.
- Ons dink ook aan sektes en valse kerke wat dinge soos stukke van die kruishoute en goue plate waarop die oorspronklike Tien Gebooue geskryf sou staan in hulle besit het.
- Hierdie dinge is vir hulle van goddelike waarde. *Dis beelddiens*.
- In die Christelike kerke is daar die beweging om weer afbeeldinge van die Here Jesus te wil maak wat dan kwansuis die aanbidding moet versterk.

Het dit nie dalk juis in ons sogenaamde moderne tyd meer as ooit nodig geword om aandag te gee aan hierdie beeldeverering nie?

- Ons is miskien ver ontwikkel in ons wetenskap, maar in ons godsdiens was sekeres van ons se ontwikkeling so swak dat ons weer aan hierdie gebod moet aandag gee.
- Die eise van die Here het nog al die tyd onveranderd vir ons bly geld.
- Ons moet vandag nog net so beslis soos Israel aanpassings maak om die wet van die Here suiwer na te kom.

In die Tien Gebooue eis die eerste gebod dat God as die enigste God gedien en vereer moet word. Dan volg hierdie tweede gebod om te sien *hoe* die Here as die enigste God gedien wil word.

Die gebod bepaal eerste die manier:

- Nie deur beelde nie.
- Die gebod gee ook die rede waarom nie – 'n beeld verkondig 'n valse God.
- Die gebod leer ons dus dat God nie in 'n beeld vereer wil word nie.

Daar staan geskrywe:

Jy mag vir jou geen gesnede beeld of enige gelykenis maak van wat bo in die hemel is, of van wat onder op die aarde is, of van wat in die waters onder die aarde is nie. (Deuteronomium 5:8 AFR1953)

- Dis in die enkelvoud, want hierdie beeld het betrekking op God.
- Verder word daar dan vertel dat geen geskape ding afgebeeld mag word met die doel om dit te aanbid nie.
- Natuurlik omdat die eer en die aanbidding aan God toekom.

Hierdie tweede gebod het nou die eerste Christene in 'n groot spanning laat beland.

- Want hulle het aanvanklik van die standpunt uitgegaan dat mens selfs nie eers 'n skildery of 'n kunsbeeld vir versiering in jou huis mag hê nie.
- Later het die standpunt so verander dat mens tekeninge en skilderye mag maak, maar jou net nie in aanbidding daarvoor mag neerbuig nie.

Die fout in die benadering van die eerste Christene het daarvandaan gekom dat hulle onder die heidene geleef het wat afbeelding van visse en voëls gemaak het en dié kultus-voorwerpe aanbid het.

Ons lees daarvan in Romeine 1:23:

... en die heerlijkheid van die onverganklike God verander in die gelyk-vormigheid van die beeld van 'n verganklike mens en van voëls en viervoetige en kruipende diere. (Romeine 1:23 AFR1953)

Deur hierdie afgodsbeelddiens is die mense se verstand dan verduister.

Verder is dit ook belangrik omdat die saak in die enkelvoud gestel word.

- Die beeld of gelykenis is van God. Daar mag geen afbeelding van watter aard ook al van God gemaak word nie.
- Mense en diere mag afgebeeld word. Deuteronomium 4:16 vv stel dit baie duidelik.
 - Hulle mag nie afgodsbeelde maak van 'n man of 'n vrou of enige dier nie.
 - Afgodsbeelde bring dan aanbedding aan iets in die plek van God.

Dit is waarom dit gaan in die tweede gebod.

Die gebod van God is eintlik logies.

- As geen mens God gesien het nie, hoe kan daar dan van God 'n afgodsbeeld gemaak word?
- Daar is nie die vaagste aanduiding vir enigeen wat die Here wil afbeeld hoe hy dit moet doen nie.

Na die sondeval het hierdie sonde natuurlik sterk op die voorgrond begin tree.

- In toenemende mate lees ons in die Ou Testament van die behoeftes wat daar by die mense gegroei het om 'n afbeelding te maak van die God wat hulle aanbid het.
- So erg was dit dat die profete by herhaling moet waarsku dat God nie in klip of droë hout is nie!

Die Here het hierdie gebod ook gemaak omdat Hy ons ken, en weet dat as ons toegelaat sou word om Hom deur 'n beeld te vereer, die klem na die beeld toe sou verskuif.

- Die beeld sou later die aanbedding ontvang, en nie God nie.
- Die Here wil juis hê dat ons Homself en persoonlik moet aanbid. Direk.

Verder is hierdie poging om God af te beeld 'n geweldige aanranding en skending van sy wese.

- Die Here is Gees.
- Hy is magtig en verhewe bo enige mens of skepsel.

As ons nou 'n afbeelding van God sou maak deur 'n beeld of 'n skets, dan wis ons die grens tussen God en 'n skepsel uit.

- Dan is die nabootsing van die beeld van die Here bloot 'n menslike skepsel of skepping.
- Dit doen geweldige afbreuk en skade aan die heiligheid van die Here.
- Dan word jou godsdiens 'n karikatuur.

Daar is nog steeds mense wat – nadat hulle al hierdie dinge weet – vra waarom ons nie van God 'n beeld mag maak nie.

- Die antwoord hiervoor is mos voor die hand liggend.
 - Enige vorm van afbeelding van die Here is 'n leuen.
 - Geen afbeelding kan eers iets van die Here weergee wat waar is nie.

- Ons sal dan heeltemal 'n onware voorstelling moet maak – 'n voorstelling wat suiwer moet berus in die krag van ons eie verbeelding!

Die motief van die Here agter hierdie besluit is om te verhoed dat ons die Here in ons godsdiens vermenslik.

- Met beelddiens sal ons ons uitgee vir die grootste vorm van skending wat die heiligheid van God nog ondergaan het.
- Die Here kan nie so gedien word nie!

Daar is wel 'n beeld van God in die skepping – maar dis nie 'n fisiese beeld nie.

- Dit is die mens wat na die beeld van God geskape is.
- Omdat God Gees is, is die beeldskap van God in ons ook geestelik van aard.
 - Die beeld bestaan in kennis, geregtigheid en heiligheid.
 - *Die vermoë dus om God sonder 'n sigbare beeld te kan aanbid!*

Maar ons het hierdie beeldskap in 'n sekere sin verloor.

- Eintlik het dit net geskend en verwronge geraak deur die sondeval, en die feit dat ons daardeur van die Here vervreem geraak het.
- Nou ondervind die mens 'n heimwee en 'n soeke na hierdie beeld van die Here wat hy verloor het, en dit kom nou tot uiting in hierdie beelddiens.
- Ons beskou onself as hoog ontwikkel, en wetenskaplik ver gevorderd, maar nou wil sommiges weer ons kinders met prentjies leer om God te dien. Dit kan mos nie.

Die Here leer in die Bybel dat Hy gedien wil word deur lewendige aanbidding en Woordverkondiging. Romeine 10:14:

Hoe kan hulle Hom dan aanroep in wie hulle nie geglo het nie? En hoe kan hulle in Hom glo van wie hulle nie gehoor het nie? En hoe kan hulle hoor sonder een wat preek? (Romeine 10:14 AFR1953)

- Ons kan die Here net in die geloof aanroep.
- Ons kan Hom net ken deur van Hom te hoor!
- Daar kan net gehoor word as daar een is wat preek.

En vers 17:

Die geloof is dus uit die gehoor, en die gehoor is deur die woord van God. (Romeine 10:17 AFR1953)

2 Petrus 1:19 stel dit in moeiliker taal, maar tog baie mooier:

En ons het die profetiese woord wat baie vas is, waarop julle tog moet ag gee soos op 'n lamp wat in 'n donker plek skyn, totdat die dag aanbreek en die môrester opgaan in julle harte; (2 Petrus 1:19 AFR1953)

'n Dooie beeld kan hierdie lewendige werking van die Gees van God tog nie vervang nie. Dit kan ook nie diepte in jou hart bewerk nie.

Ons sien in hierdie gebod die Here Jesus na sy opstanding as Hy aan die elf dissipels verskyn en hulle verwyd dat hulle nie die wou glo wat verkondig het dat Hy opgestaan het nie, dat hulle eers glo nou dat hulle Hom self gesien het!

Later het Hy aan die elf self verskyn toe hulle aan tafel was, en Hy het hulle hul ongeloof en hardheid van hart verwyt, omdat hulle die wat Hom ná sy opstanding gesien het, nie geglo het nie. (Markus 16:14 AFR1953)

- Dis waarom die kategismus sê dat ons nou nie wyser moet wees as God nie.
- Die wysheid van God het juis bepaal dat ons deur die prediking van die Evangelie en nie deur beelde of prente nie, aan Hom moet eer bewys.

Ons moet ook die doel onthou waarom hierdie gebod ons verbied om afbeeldinge van God te maak.

- Die antwoord is weer net so kort en logies: dis sodat ons die werklike Godsopenbaring kan sien en van God kan ontvang.
- Dis om die Here werklik te kan ken deur die werk van sy Heilige Gees, en van sy Woord.
- Anders sal ons eerbeton aan die Here heeltemal tevergeefs wees.

Net soos 'n slaaf nie aan sy baas kan voorskryf nie, so kan ons ook nie die geboorte ten opsigte van Godsverering aan die Here voorskryf nie.

- Ons moet bloot sy eise gehoorsaam.
- Daarom gaan ons aan sy eise skade doen as ons deur 'n ander vorm of voorwerp eer aan die Here wil gee.

Verder is dit ook om ons 'n geestelike Godsverering te leer – dis juis sodat ons ons geestelik kan skool. 'n Beeld kan jou niks leer van verlossing nie. 'n Prent van Christus kan jou nie leer van bekering en van wedergeboorte nie. Die teendeel is eintlik waar: dit kan jou gees afstomp, omdat jy van die sigbare dinge afhanklik word. En die Bybel leer dat ons in gees en in waarheid moet wandel.

Laat ons dan geestelik lewe, en nie van ons God aards dink nie, en so gemeenskap met Hom beoefen. Laat ons sy grootheid en sy majesteit in sy onsienbaarheid vereer. En laat ons vertrou op sy onsienlik nabyheid en genade.

Kom ons lees wat ons belydenis hieroor te sê het in die Heidelbergse Kategismus Sondag 35:

Vraag 96: Wat eis God in die tweede gebod?

Antwoord: *Ons mag God op geen enkele manier afbeeld nie (a) en Hom op geen ander manier vereer as wat Hy in sy Woord beveel het nie (b).*

Jes 40:18, 19, 25; Deut 4:15, 16; Rom 1:23; Hand 17:29. (b) 1 Sam 15:23; Deut 12:30; Matt 15:9.

Vraag 97: Mag ons dan glad nie beelde maak nie?

Antwoord: *God kan en mag op geen enkele manier afgebeeld word nie (a). Die skepsels mag wel afgebeeld word, maar God verbied dat ons van hulle afbeeldings maak en besit om dit te vereer en Hom daardeur te dien (b).*

Jes 40:25. (b) Eks 34:17; 23:24; 34:13; Num 33:52.

Vraag 98: Mag ons beelde as “boeke van die leke” in die kerkgebou toelaat?

Antwoord: *Nee, want ons moet nie wyser as God wil wees nie. Hy wil sy Christene nie deur stom beelde nie (a), maar deur die lewende verkondiging van sy Woord laat onderrig (b).*

(a) Jer 10:8; Heb 2:18. (b) Rom 10:14, 15, 17; 2 Pet 1:19; 2 Tim 3:16, 17.

Amen.

Slotgebed

Here, lei ons so met u goedertierenheid, dat ons u Woord en u wil sal nastreef. Lei ons so in ons daaglikse lewenswandel dat u majesteit in ons handel geopenbaar word. Leer ons om U lief te hê, en vergewe ons ons sondes. Om Christus ontwil.

Amen.

Slotpsalm 32:1 (p. 151)

- 1 Welsalig wie van skuld en straf onthewe, / die woord mag hoor: jou sondes is vergewe.
Want God wat groot is in barmhartigheid, / het hom vergewe en skeld die skuld hom kwyt.
Welsalig wie die HEER geen enkel stonde / toereken wil die boosheid van die sonde
en wie se gees, van alle valsheid vry, / voor God ootmoedig al die skuld bely.

Die genade van die Here Jesus Christus en die liefde van God en die gemeenskap van die Heilige Gees bly by u almal.

Amen.

Dr MJ du Plessis
Gereformeerde Kerk Bellville
Datum: 6 September 2009